

Sosyal Bilimler Alanında Proje Yazımı

YARDIMCI DOÇENT DOKTOR DİRENÇ KANOL
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ ETİK KURULU TEMSİLCİSİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
DIRENC.KANOL@NEU.EDU.TR

Sosyal Bilimler Nedir?

- ▶ Sosyal bilimler toplum, toplumun yapısı ve toplum içindeki bireylerin birbirleri arasındaki ilişkisini çalışan akademik bir disiplindir.
- ▶ Sosyal bilimler altında İktisat, Sosyoloji ve Siyaset Bilimi gibi alanlar bulunmaktadır.
- ▶ Daha geniş tutulduğunda işletme, kamu yönetimi ve antropoloji gibi idari ve beşeri bilimlerle de özdeşleştirilen çalışma alanları da sosyal bilimler altında kabul edilebilir.

Epistemoloji

- ▶ Yakın dönemde aralarında bir yakınlaşma olsa da, pozitivism ve interpretivizm denilen iki farklı epistemoloji hala daha mevcuttur.
- ▶ Öğrenmeye nomotetik veya positivist yaklaşım bulgulardan genellemenin mümkün olduğu varsayımından hareket eder.
- ▶ Öğrenmeye idiografik veya interpretivist yaklaşım genellemenin mümkün olmadığını ve her vakanın bir birinden ayrı çalışılması gerektiği varsayımından hareket eder.

Sosyal Bilimler Alanında Proje

- ▶ Sosyal bilim projeleri toplumu daha iyi anlamak ve/veya toplumsal sorunların çözümlmesine yardım etmek amacı ile yürütülen projelerdir.
- ▶ Sanılanın aksine, teşvik alan projelerin hepsi direk olarak toplumun yüzleştiği sorunları çözmek amaçlı olarak yazılmamaktadır.
- ▶ Sadece toplumun işleyişini anlamak ve akademik camiada açıklığa kavuşturulamayan problemleri açıklığa kavuşturma amaçlı projeler de mevcuttur.
- ▶ Hangi tür projelerin desteklenmesine ağırlık verileceği teşvik programlarının türüne göre değişmektedir.

Başvuru Sahibinde Aranılan Özellikler

- ▶ Proje kazanabilmek için akademisyenlerin güçlü bir yayın geçmişi olması şarttır.
- ▶ Daha önce proje almak ya da yürütmek önemli bir artıdır.

Sosyal Bilimlerde Proje Kaynakları

- ▶ Horizon 2020, Economic Social and Research Council (ESRC), European Research Council (ERC), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
- ▶ **ERC Starting Grants** –Doktoradan sonra 2 ve 7 yıl arası deneyimi olan akademisyenlere 1.5 milyon Euro'ya kadar destek. 2016'da 2,935 başvuru oldu. Başarı oranı (11.3%)
- ▶ **ERC Advanced Grants** –alanlarında 'lider' sayılabilecek akademisyenlere 2.5 milyon Euro'ya kadar destek. 2015'de 1,953 başvuru oldu. Başarı oranı (14.4%).
- ▶ **Sosyal bilimlerde proje desteği alabilmek SSCI yayını yapmaktan daha zordur.**

Sosyal Bilimler için Alternatif Kaynaklar

- ▶ Yukarıda verilen örneklerin aksine teşvik miktarı daha az olan fakat kabul oranı daha az olan kaynaklar da mevcuttur.
- ▶ Bu tür kaynaklar özellikle toplum yararına yapılan projeler için destek veren çeşitli vakıflar tarafından sağlanmaktadır.

Yakın Doğu Bilimsel Araştırma Projeleri

- ▶ **Bilimsel Araştırma Projesi:** Yukarıda bahsettiğimiz kaynaklara benzer bir kaynaktır.
- ▶ **Lisansüstü Tezi Araştırma Projeleri:** Tez projeleri, danışmanlar tarafından ilgili öğrencilerle birlikte sunulur.

Projenin Amacı ve Hedefleri

- ▶ Projenin amacı ve hedefleri tarihsel, teorik ve epistemolojik tartışmalara kapılmadan projenin tam olarak neyi amaçladığını ve sonunda tam olarak ne bulmayı beklediğinizi belirtmeniz gereken kısımdır.
- ▶ Sosyal bilimlerin ontolojik ve epistemolojik olarak sağlık bilimlerinden farklı olduğu ve bu yüzden araştırma alanının dar olmayacağı görüşü artık kabul görmemektedir.

Literatür Özeti ve Kaynaklar

- ▶ Projelerde tam makalelerdeki kadar uzun bir literatür taraması yapma şansı olmayabilir, fakat literatüre hakim olmak bir makalede olduğu gibi proje yazımında da şarttır.
- ▶ Literatür özetini yazarken özgün değer kısmına nasıl bağlamamız gerektiğini her zaman aklımızda tutmamız lazımdır.

Özgün Değer

- ▶ Projenin özgün değer kısmı impact factor'u yüksek bir dergiye gönderebileceğiniz bir makalenin giriş kısmında makaleyi neden yazdığınızı anlatmaya benzer.
- ▶ BAP projelerinden elde edilen sonuçların SSCI indeksli bir dergide yayınlanması beklenilir. Eęer literatüre hakim olup proje sonucunda gerçekten literatüre bir katkı yapabileceğimizi proje başvurusunda gösteremiyorsak, projenin sonunda bulgularımızı SSCI indeksli bir dergide yayınlama olasılığımız oldukça düşüktür.
- ▶ Özgün değer kısmında topluma çok büyük yararı olabilecek bir proje önerisi yapılması durumunda bile literatüre bir katkı yapılacağı gösterilemiyorsa bulguların yayın olasılığı tehlikeye girer.

Gereç ve Yöntem

- ▶ Gazete yazısı gibi düşüncelerin kağıda dökülmesi artık hemen hemen hiçbir dergi tarafından kabul edilmemektedir.
- ▶ İnterpretivizmi benimseyen akademisyenlerde proje başvurularında etnografi yöntemini ya da kapsamlı mülakat tekniğini nasıl yapacağını ayrıntılı bir şekilde anlatması gerekmektedir.
- ▶ Yöntem hem pratik olarak yapılabilir olmalı, hem de proje amacı ile uyumlu olmalıdır. Bunun için birden fazla yönetime hakim olmak şarttır.

Sosyal Bilimlerde Yöntem

- ▶ Mülakat
- ▶ Katılımcı gözlem tekniği
- ▶ Anket
- ▶ Network analizi
- ▶ Makro-düzey istatistiki analiz
- ▶ Laboratuvar deneyleri
- ▶ Anket deneyleri
- ▶ Doğal deneyler
- ▶ Saha deneyleri

Sosyal Bilimlerde Yöntem

- ▶ Qualitative Comparative Analysis ve fuzzy-set analysis)
 - ▶ Bayesian analiz
 - ▶ Oyun teorisi
 - ▶ Process-tracing
 - ▶ İçerik analizi
 - ▶ Söylev analizi
-
- ▶ **En iyi yöntem diye bir şey yoktur. Fakat cevabını bulmak istediğimiz soruyu cevaplayabilmek için en iyi yöntem olabilir.**

Bütçe

- ▶ Makine alımı gibi kalemler sağlık bilimlerine kıyasla çok az projede gündeme gelir.
- ▶ Sosyal bilimlerde veri toplamak sağlık bilimlerine kıyasla daha uzun sürebilir.
- ▶ Gerekli asistanlar haricinde sosyal bilimlerde sıkça kullanılan anket analizi yapabilmek için anket şirketlerinden hizmet alınması gerekebilir.
- ▶ Katılımcı gözlem tekniği uzun süren ve para isteyen bir teknik olsa da bazı soruları cevaplamak için gerekli bir yöntemdir.

Bütçe

- ▶ Sosyal bilimler de deneyler giderek artmakta ve önem kazanmaktadır.
- ▶ Sosyal bilimlere özel deneylerin yapılabilmesi için toplum psikolojisi çalışan akademisyenlerin kullandıklarına benzer laboratuvarlara erişim gereklidir.
- ▶ Saha ve anket deneyi yapmak pahalıdır fakat bulunduğumuz dönemde yüksek impact factor'ü dergiler tarafından kabul görmektedir.

Sonuçların Yayınlanması

- ▶ Normal bir sosyal bilimler makalesi 6,000 – 8,000 kelime arasındadır. Bu birçok sağlık bilimleri makalesinden neredeyse iki kat daha uzundur.
- ▶ Sosyal bilimlerde makale değerlendirme süreci sağlık bilimlerine göre çok daha uzun sürer. İlk karar 4-5 ay gibi bir sürede gelir, sonrasında bir ya da iki kez makale tekrar hakemlere gidebilir.
- ▶ Kabulden birkaç hafta sonra yayın derginin web sitesinde gözükse de cilde girmesi 1-2 yıl alabilir.
- ▶ SSCI'daki en iyi dergilerin kabul oranları 100'de 5 civarında olduğu için makalenin değişikliklere tabii olmak üzere kabul edilmesinden önce birkaç kez ret alması oldukça doğaldır.
- ▶ Bu yüzden biten projelerin sonuçlarının SSCI'da taranan dergilerde yayınlanması ve Web of Science'da taranması 2-3 yıl alabilmektedir.

Akademik Etki ve Kalite

- ▶ Sosyal bilim makalelerinin impact factor'leri sađlık bilimlerinininkinden daha dűşűktűr. Siyaset bilimi alanındaki en yűksek impact factor 4'tűr.
- ▶ Sosyal bilimlerde Web of Science'da taranan bir makalenin aldığı atıf sağlık bilimlerine gűre çok daha azdır.
- ▶ Proje ve yayın kalitesi deđiřik fakűlteler ile deđil, diđer űniversitelerdeki sosyal bilimler fakűlteleri ile kıyaslanmalıdır.

Son Söz

- ▶ Sosyal bilimlerde epistemolojik çoğulculuk hala daha mevcuttur ve bu özellikle interpretivizmi benimseyen sosyal bilimcilerle doğa veya sağlık bilimcileri arasında bir kopukluk oluşturabilir.
- ▶ Bu, projelerin değerlendirilmesinde sosyal bilimcilerin de var olmasını gerektirse de proje başvurularında amaç, özgünlük ve yöntemin açık ve etkili bir şekilde anlatılması gerektiği gerçeğini değiştirmez.

► Teşekkürler